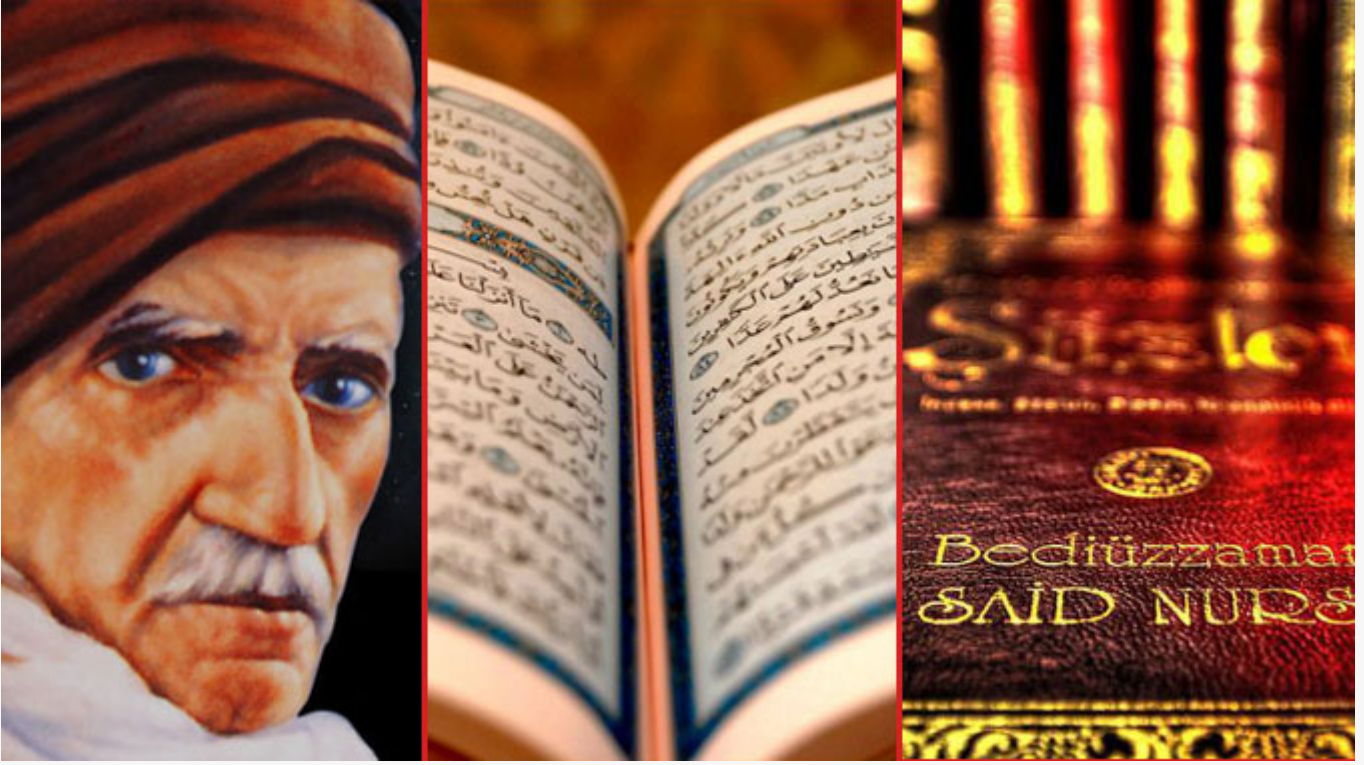

Kur'ân'ın dört esası ve Risale-i Nur

Allah'ın kelâmı, fermanı, hitabı, mükâlemesi, hutbe-i ezeliyesi ve hikmetfeşan bir kitab-ı mukaddesi olan yüce kitabımız "Kur'ân-ı Azimüşşan, bütün zamanlarda gelip geçen nev-i beşerin tabakalarına, milletlerine ve fertlerine hitaben arş-ı a'lâdan irad edilen İlâhî ve şümullü bir nutuk ve umumi Rabbani bir hitabedir."1 "Kur'ân'daki anasır-ı esasiye ve Kur'ân'ın takip ettiği maksatlar tevhid, nübüvvet, haşir, adalet ve ibadet olmak üzere dördttür."2 "O anasır-ı erbaa, Kur'ân'ın heyet-i mecmuasında bulunduğu gibi, Kur'ân'ın surelerinde, ayetlerinde, kelâmlarında, hatta kelimelerinde bile sarahaten ve işareten veya remzen bulunmaktadır."3

Kur'ân'ın takip ettiği dört unsur ve maksadı en mükemmel tarzda yansıtan ve ona en parlak bir âyine olan bu zamanda hiç şüphesiz Risale-i Nur'dur. Kur'ân'ın bir nevi manevi tefsiri ve i'câzı olan Risale-i Nur, "Ne şarkın malumatından ve ulûmundan ve ne de garbın felsefe ve fûnunundan gelmiş bir mal ve onlardan iktibas edilmiş bir nur değildir. Belki semavi olan Kur'ân'ın şark ve garbın fevkindeki yüksek mertebe-i arşîsinden iktibas edilmiştir."4 Bu sebeple, Kur'ân'ın hasiyetlerine sahip olan Risale-i Nur da aynı metodu takip etmektedir. Bütün bahislerinde bu dört unsuru esas almıştır.

"Risale-i Nur, Kur'ân'ın ve Kur'ân'dan çıkan bürhani bir tefsir olduğundan, Kur'ân'ın nükteli, hikmetli, lüzumlu, usandırmayan tekraratı gibi, onun da lüzumlu, hikmetli, belki zaruri ve maslahatlı tekraratı vardır."5 Ve "Kur'ân'dan gelen o Sözler ve Nurlar, yalnız aklî mesail-i ilmiye değil, belki kalbî, rûhî, hâlî mesail-i imaniyedir. Ve pek yüksek ve kıymetli maarif-i İlâhiye hükmündedirler."6 Bu noktada Risale-i Nur çağın insanına en mükemmel ve en doğru bir rehberdir. Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri eliyle çağımıza takdim edilen Risale-i Nur, Kur'ân'ın takip ettiği dört esası yüz otuz parçadan müteşekkil külliyyatıyla tafsilatlı bir şekilde ortaya koymuştur. Bütün risalelerinde tevhid, nübüvvet, haşir, adalet ve ibadet hakikati kendini her daim göstermektedir. Mesela, Yirminci Mektub, Yirmi İkinci Söz, Otuz İkinci Söz, Otuz Üçüncü Söz, İkinci Şua, Üçüncü Şua, Yedinci Şua ve Yirmi Üçüncü Lem'a gibi köklü risaleler tevhid hakikatini en parlak bir şekilde beyan etmektedirler.

Risale-i Nur özet olarak tevhid hakkında şu izahatı yapmaktadır: "Tevhid iki çeşit olur: Birisi âmiyâne tevhiiddir ki, "Allah'ın şeriki yok ve bu kâinat Onun mülküdür" der. Bu kısım tevhid sahiplerinin fikirce gaflet ve dalâlete düşmeleri korkusu vardır. İkincisi hakikî tevhiiddir ki, "Allah birdir, mülk Onundur, vücut Onundur, her şey Onundur" der; lâyetezelzel bir itikada sahiptirler. Bu kısım tevhid sahipleri, herşeyin üstünde Cenab-ı Hakkın sikkesini görür ve herşeyin cephesinde bulunan mührünü, damgasını okur. Ve bu sayede huzurî bir tevhid melekesi mâliki olurlar ki, dalâlet ve evhamın taarruzundan kurtulurlar."7 Risale-i Nur, tevhid nuruyla "Kâinatı baştanbaşa nurlandırıyor, zulumat

karanlıklarını dağıtıyor, gafletleri, tabiatları parça parça ediyor, her yerde, huzura bir yol gösteriyor. Kâinat kadar geniş bir merteye-i huzur-u kazandırıyor ve geniş ve külli ve daimi kâinat vüs'atinde bir ubudiyet dairesini açıyor.”⁸ Bu sebeple tevhid hakikatini hakkıyla bilmek ve hakiki bir iman kazanmak isteyen kimse mutlaka Risale-i Nur’a müracaat etmelidir. Risale-i Nur, nübüvvet hakikatini de en mükemmel bir beyanla çok risalelerde izah ederek, nübüvvetin olmazsa olmazlığını ispat etmiştir. Bu husustaki risalelerin önde gelenleri On Dokuzuncu Mektub, On Dokuzuncu Söz, Otuz Birinci Söz, On Birinci Lem’a’dır. Risale-i Nur, insan ve kâinatın mahiyetinin anlaşılması için peygamberlerin gönderilmesi zaruretiye dikkat çekmektedir. Çünkü “Anlaşılmaz bir kitap muallimsiz olsa, mânâsız bir kâğıttan ibaret kalır. Peygamberler olmazsa bütün maksatlar beyhude olur.”⁹ “Evet, şöyle müzeyyen bir kâinatın, öyle mukaddes bir Saniine böyle bir Resûl-i Ekrem Aleyhissalatu Vesselâm ıslık şemse lüzumu derecesinde elzemdir. Çünkü nasıl güneş, ziya vermeksizin mümkün değildir öyle de Uluhiyyet de, Peygamberleri göndermekle kendini göstermeksizin mümkün değildir.”¹⁰ Evet, “Nev-i beşerde nübüvvet, beşerdeki hayır ve kemalâtın fezlekese ve esasıdır. Bilbedahe hak ve hakikat, nübüvvet içindedir ve nebiler elindedir.”¹¹ “Cenab-ı Hakk’a iman ve itaat yolları içinde en makbulü ve en müstakimi ve kısası bilaşûphe, Habibullahın (asm) gösterdiği ve takip ettiği yoldur”¹² diyen Risale-i Nur, bütün insanlığı peygamberlere ve bilhassa son Peygamber kâinatın efendisi Hazret-i Muhammed Aleyhissalatü Vesselama ittibaya davet etmektedir.

Risale-i Nur, Onuncu Söz, Yirmi Dokuzuncu Söz, Dokuzuncu Şua ve Nokta gibi pek çok risaleleriyle haşir hakikatini de ele alarak kat’î delillerle ispat etmiştir. “Kur’an’ın üçte biri haşir”¹³ olduğu gibi, Risale-i Nur’un da hemen üçte biri haşirle ilgilidir. “Bütün insanların halk olunması ve haşredilmesi, Kudret-i İlâhiyeye nispetten, bir tek insanın halkı ve haşri gibi âsândır.”¹⁴ “Madem ezeli, ebedi bir Allah var; elbette saltanat-ı ulûhiyetinin sermedi bir medarı olan ahiret vardır”¹⁵ gibi ifadeleriyle haşrin gerekliliğini nazarlara sunan Risale-i Nur, “Bütün berâhiniyle; gurub etmiş güneşin sabahleyin yeniden tulû edeceği derecesinde bir kat’iyyetle göstermiştir ki: hayat-ı dünyeviye’nin gurubundan sonra şems-i hakikat, hayat-ı uhreviye suretinde çıkacaktır”¹⁶ diyerek, haşir akidesinin insan için hakiki bir nokta-i istimdat olduğunu beyan etmiştir.

Risale-i Nur, adalet ve ibadet hakikatlerine de genişçe yer vermiş, insanın fitratıyla doğrudan alâkalı olduğunu belirtmiştir. Otuzuncu Lem’a’da “Adl” ismi başlığı altında bu hakikati bütün tafsilatıyla izah etmiştir. Divan-ı Harb-i Örfî, Müdafaalar gibi birçok risalede sıkça kendini gösteren adalet hakikatini; “Biri müsbet, diğeri menfî olarak iki şıkka ayırmıştır. Müsbet adalet, hak sahibine hakkını vermektir. Menfî adalet ise, haksızları terbiye etmektir.”¹⁷ Hem “Saadet-i beşeriye dünyada adaletle olabilir. Adalet ise, doğrudan doğruya Kur’ân’ın gösterdiği yol ile olabilir.”¹⁸ Risale-i Nur, kâinatta cârî olan nizam, intizam ve muvazeneye uygunluğun gereği olan ibadet hakikatini çok geniş ve tafsilatlı bir şekilde ele alarak; Dördüncü Söz, Dokuzuncu Söz, Yirmi Birinci Söz ve sair ibadet bahisleriyle ibadetin ve bilhassa namazın insanın yaratılış gayesi, imanın gereği ve saadet vesilesi olduğunu ders vermiştir.

Risale-i Nur aslında tevhid, nübüvvet, haşir, adalet-ibadet olan Kur’ânî dört esası her risalesinde komprime hülâsalar şeklinde ve birbiri içinde bir bütün olarak takdim etmektedir. Öyleyse Kur’ân’a Risale-i Nur yoluyla gitmek en güzel tarz olacaktır.

Dipnotlar: 1-İşârâtü’l-İ’câz, s. 21, 2-age., s. 28, 3-age., s. 30, 4-Şualar, s. 1072, 5-Hizmet Rehberi, s. 43, 6-Mektubat, s. 595, 7-Mesnevi-i Nuriye, s. 22, 8- Hizmet Rehberi, s. 61, 9-Sözler, s. 201, 10-age., s. 103, 11-Lem’alar, s. 312, 12-age., s. 179, 13-Sözler, s. 164, 14-age., s. 152, 15-age., s. 169, 16-age., s. 870, 17-age., s. 144, 18-Hutbe-i Şamiye, s. 83